

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10. centaus paper en l' isla de Cuba.

NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

LO SENYOR QUIM.

Lo senyor Quim ha mort d' anyorament; no hi han valgut metjes, ni curanderos, ni sants, ni santas.

—Era la seva planeta! diuen alguns dels seus companys, sens mirar que fan una ofensa á Déu, á qui cada dia molestan demanantli per medi d' oracions lo que segons son pensar ell déu saber si 'ls ho té destinat.

Alguns desde que l' han enterrat, s' han entristit de tal modo que ni tenen esma pera pensar en demá, com si sentissen olor de socarrim.

—¡Pobre senyor Quim! ¡Encara anava fort! pero se li veyá que no allargaria massa.

—Y donchs, ¿qué ha estat? Jo que ho sé 'ls ho explicaré, perque de següé sentint á l' un y al altre no 'n treurien res en clar.

Lo senyor Quim era un bon subjecte, segons diuen. Va comensar sent d' aprenent d' adroguer en una botigueta del Born.

Despatxant xavos de safrá y hostias y essencia de bergamota y escombras, arribá als vint anys sense sortir d' aquella casa y sense coneixe á las donas més que de vista á pesar de no fer res més que tractarhi tot lo dia; pero totes eran avias, pot dirse, beatas que al sortir de Santa Maria entravan á comprarhi l' arrós y fideus, perque com no era galantejador y no conei-

xia lo *Manual del amor* ni per las escubertas, las noyas se retreyan d' anarhi.

L' amo, qu' era una rata de sagristia y sols tenia per companys al pare Fulano ó Mossen Sutano, va posarli carinyo y en pago dels seus serveys lo va fer casar ab sa filla, que no llegia més que 'ls Psalms, feya tatxado, retallava cors de paper y parlava ab lo nás.

En aixó va venir lo dia de Sant Jaume del any trenta cinch

que hi va haver gran festa dintre del Torin

y de resultas del tarrabastall lo sogre que era del senyor Quim, com llavors va comensar á dirli la parroquia, que avants l' hi deya Quimet, va agafar una *calapandria* que l' portá al altre mon, disfressat ab un hábit, ridiculisantse á l' hora més sèria, ell que per carnestollas no sortia de casa pera no trobarse ab lo dimoni.

La botiga seguí de la mateixa manera; refractari son amo als avansos de la época, tots los mobles y útils continuaren ab las mateixas formas de sempre y ennegrintse ab aquell color que pren tot lo que tira á ranci y á antich. Aquella casa semblava una exposició retrospectiva.

Ab tot lo senyor Quim feu lo seu negociet y volgué retirarse. ¡May ho hagués fet! S' apoderá de la tenda un lliberal que 's deya progressista y tot va capgirarho. Pinturas llampants, llums de gas, y en lo siti ahont hi havia la capelleta ab la Purissima ¡l' heretjel hi va posar lo retrato d' Espartero.

La senyora del senyor Quim no pogué resistir tanta profanació, y á pesar dels cuidados del seu marit, va poguer més l' aixalabrament del esparterista y mori després de rebre 'ls sagraments ab totes sas facultats, sense deixar cap hereu, que fou lo mateix que haber passat per sobre la terra, havent fet l' efecte d' un gra de sorra al fondo del mar.

Com á bon cristiá lo viudo va conformarse ab la voluntat de Déu, y com se pot dir que may havia conegut l' amor, no trobá á faltar res dintre del seu pit, no més va veure que l' llit era massa gran per ell y se l' va vendre á un senyor rector de fora que va dir que l' hi faria molt servey. Va comprarne desseguida un de *monja* perque sabia que no n' hi ha de *frare*.

Se desfè d' alguns altres mobles que cap objecte l' hi feyan, puig ni recorts l' hi despertavan, y va llogar una saleta y arcoba á casa d' un andador y escolá major, que tot s' ho arreglava.

D' allavors endavant lo Sr. Quim no tingué altra distracció que anar de bon mati á las quaranta horas, á missa y á la corte de Maria, y á la tarde si no plovia se ficava al jardí del general, ahont se reunia ab quatre ó cinch del seu género y allí matavan las horas fins á entrada de fosch; resava després lo rosari ab l' andador y luego al llit.

Fins aquí no 's pot dir que 'l senyor Quim no hagués passat cap trastorn gros, ja que semblava que los

sèus se morian á disgustos. Pero heus aquí que vè la revolució de setembre, aquesta d' en Rius y Tauler y ja teniu decretada la desaparició del jardí del general ab la construcció del Parque.

Se feu lo Born nou y s' aixecaren al voltant sump-tuosos edificis que anaren reduhint lo jardí, y 'l senyor Quim rebia una punyalada á cada nova pedra que veyá posar. A mida que s' anava enxiquint aquell, anava ell migrantse més: al últim no hi quedá més que un arbre, pero com donava sombra, lo senyor Quim l' aprofitava.

Una tarde hi aná, com sempre, y ja havia sigut arrencat l' arbre... un llarch sospir s' escapá de son pit.

—Y donchs? diguè al guarda.
—Qui vol ferhi: potser demá menjará 'l pa cuit ab la seva llenya. A mi 'm trasladan á la plassa de Medinaceli.

Lo senyor Quim ja no pogué resistir més. L' endemá feya una mort com un poll, segons explica l' andador, que l' va trobar fret en lo llit.

Ningú 'l plorá; tant sols, com ja he dit, exclaman los seus amichs:

—Era la seva planeta!
Ja es bèn trist que hi hagi planetas que destinin á un home á viure y á morir per res.

S. ALSINA Y CLOS.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Comensém per la Sofia Menter: de dret l' hi pertoca; es una senyora, y es ademés una gran artista. ¡Quina execució més portentosa la de aquesta dona!

Alguns deyan:—L' hi falta ortografia: no té color, no té sentiment.

No es pas cert: digau sino lo *Cant polach*, digau també la fantasia de *D. Giovanni*, que vá tocar com á pessa de gracia, com diria en Fargas. Es impossible accentuar millor y més discretament. Sols que la Menter es una pianista complerta, y com á tal dona lo just valor á cada pessa. A las més rebecas las tracta á cops y á esgarrapadas; á las més dolsas, ab amabilitat y carinyo.

De totes maneres en los dos concerts que ha donat ha obtingut un inmens triunfo. En lo primer, lo piano, tal vegada per ser nou, deixava que desitjar. Mes en lo segun tocá en lo piano cedit amablement pel nostre paisa, lo distingit concertista Vidiella, y vá fer lo que vá voler. Lo públich, entussiasmat.

Liçeo: després de molts entrebanchs y de no poch costipats, de aquells en que 'ls artistas están ronchs y l' empresa tus, qu' es com si diguessem los uns fumau y l' altre pobra escup, vá posarse 'l diumenje 'l *Don Pasquale*, y 'l dimars los *Hugonots*. Vaig á ferlose'n dos quartos.

D. Pasquale, no fou més que l' oliveta per entretenir

la gana dels abonats. Lo conjunt signé regular; lo baritono Verger superior; lo caricato Fiorini, molt bè com actor, una mica confòs com a cantant; la senyora Lodi, admirable. En quant al tenor Bacì... Dónquini expressions. Lo conjunt Dèu n' hi doret.

Y aném als *Hugonots*. ¡Gran solemnitat! Un públich inmens omplia de gom a gom l' inmens teatro. Si 'l sostre del Liceo fòs de pedra iman, més de quatre espectadors s' haurian posat polisson de ferro, y hasta 'l sostre hauria quedat tatxonat de filarmònichs. ¡Quin públich més horroròs y més mal carat y més fiero! Allá 'ls més hi anavan ab la mà a punt de donar bofetada que te crió, al primer que rellisqués, ja fos un dels idòls, ja un dels mortals. Era un públich espantòs. Y ab un públich aixis vajin cantant.

Van cantar: dos hèroes y una heroïna estavan encarregats dels primers papers: ella era la Cepeda, que com actris está admirable y com a cantant lo mateix que com actris. Gayarre ab la seva veu poderosa, y Maurel, ab las sevas actutats y tant bèn caracterisat que semblava que hagués sortit de un quadro de l' època: aquest terceto difícilment tornarem a sentirlo aquí a Barcelona.

Y no obstant, hém de ser franchs: vá haberhi desconcentos: ¿per qué negarho? Y es que la fiera estava aquell dia de mala data, tenia 'ls nervis escitats, y per un res bramava. ¡Ah! Tornin a sentir los *Hugonots*; pero per mor de Dèu, desarrugin lo front, animinse 'ls semblants, y si volen passar una bona vetlla carrèguin la atmòsfera de fluido positiu: l' excés de fluido negatiu produheix molestias: quan menos equilibrin aquests dos fluids, y no dupto pas que s' electrisaran vostés y 'ls artistas.

¿No recordan en Maurel en lo primer acte? ¿No recordan lo final del segon? ¿Quin entusiasme! ¿No tenen present a n' en Gayarre tant al segon com al tercer? ¿Y las frases dramáticas de la Cepeda? ¡Y aquella baralla de donas del mateix acte tercer, que casi sempre se suprimia y que no obstant es un dels cors més tipichs, més originals que ha escrit Meyerbeer! ¡Y la conjural! ¡Y 'l célebre duo del quart acte! ¡Oh! Aquí si que 'l públich vá estar implacable. Si l' artista, en l' arrebat de la passió, se n' anava del mitj de la via y s' acostava a la vora de la timba, no hi havia caritat per advertirlo, ó quan menos aquella quietut necessaria per no aturrullarlo; no, res d' aixó; al revés: una empenta y al precipici. ¡Quántas frases interrompudas! ¡Quántas cadencias mutiladas bruscamen! Si jo hagués sigut de n' Gayarre:—Senyors, hauria dit, per mor de Dèu, deixinme acabar, no 'm digan res, y al final de l' òpera si per cas passarem comptes!

Jo no dupto que 'ls *Hugonots* ab uns elements de tanta valia será una de las òperas de la temporada. No hi falta sinó que 'l públich vulga.

—Y que 's cantin un altre dia que no siga dimars, vá dir un supersticiòs.

—Y que no siga la festa de Santa Cecilia, afegi un fondista.

—Ay, ay ¿per qué?

—Perque avuy no he fet més que servir dinars als músichs. Los músichs quan s' hi poden aferrussar, creguin que 'n passan via, y succeheix que s' ha de corretgir aquell refran: «Músich bèn tip, no fá bon só».

Tal vegada siga veritat.

La Lodi vá cantar lo paper de reyna de una manera régia. La Treves vá fer un patje deliciòs. En Nannetti vá estar bè: en Meroles, apesar de trobarse ronch, vá fer un Saint Bris acabat. En quant als demés, van tenir trossos admirables. Pero s' ha de sentir un' altre dia, en que 'l públich siga menos susceptible. La veu incomparable de n' Gayarre, l' istil de cant y l' intenció dramática de la Cepeda, y l' artística figura de n' Maurel, creguin que triunfarán de tot.

Una frase a propósito del célebre baritono:
—Sr. Parés, ¿quin dia l' exposa?
—¡Ay, no me 'n parli! Aquest home es un museo d' escultura.

N. N. N.

¿DE QUI SERÁN?

Llegint la *Publicitat* del dimars, he ensopagat ab uns versos tant perversos, que 'm pregunto capficat: ¿de qui poden se aquells versos? Com coneix al Directó se de cert qu' es incapás de fer mal a un suscriptó, y ell escriu ab discreció.

¡Cá! de n' Pascual, no ho son pas. En Corominas ja se que no s' entreté ab pamplinas perque en prosa escriu molt bè. Vaja, jo 'ls responch també que no son d' en Corominas.

En Jordá, versos no 'n fá. En Junoy si bè es molt noy, sap escriure en castellá.

Nada, no ho son de n' Jordá: ni son d' ell, ni de n' Junoy.

L' autor de la poesia, ferí a l' empresa simpática del Liceo, pretenia; pero no t' punteria y ha ferit a la gramática.

Si coneix lo castellá, si ha dit lo que ha volgut dir, me deixo llevá una ma.

¡Figúinse! al comensá clava un de que fá escriuixí.

«¡Lo estoy viendo y no lo creo. Algo pasa en el Liceo de grave y fenomenal»

¡Cá! ha de escriure així en Pascual!
¡Així s' hi escriu lo Feo. (1)
«e anuncia en cartel *La Aida*, y como es cosa sabida hay dos ó tres personajes que no encuenbran bien los trajes... y hay que volverse enseguida.»
¡Ahont son aquests *personajes*?
¿En lo Liceo? ¡Qué hi fan?
Ja ho diu l' autor més avant: diu que no troban los trajes.
¡Que 'ls busquin y 'ls trobaran!
¿Y per no trobá un vestit.
hay que volverse enseguida?
¿Pero qui? ¡Es que es divertit!
Aixó l' autor no ho ha dit.
¿Volverse? ¡Potsé algú 'l crida!
Y aixis segueix desbarrant fins al final que fa punt.
Jo no se 'ls fiscals qué fan!
¡Quíns versos! ¿De qui serán?
¡No més poden ser que d' un!
Jo coneix als redactors que he citat; no son poetas, pero son bons escriptors. Per mí, francament, senyors, los versos son de n' Planetas.

BONAVENTURA GATELL.

ESQUELLOTS.

Barcelona es la terra de las qüestions. Are estém ab la dels vigilantas y 'ls serenos, aquests últims patrocinats pèl Sr. Rius y Tauler, y 'ls primers pèls vehins dels carrers que vigilan.

Ordre que van rebre 'ls vigilantas:
«Que no vajan a cobrar de casa en casa.»
Ordre que s' ha donat als vehins:
«Que s' abstingan de donarlos res, sense resguardo.»

* * *

Are bè: 'ls vigilantas faran lo que creguin més convenient.

Y jo com a vehi, donaré al vigilant la propina que 'm donga la gana, segur de que 'l Sr. Rius y Tauler es una persona massa gran, per ficarse 'm dintre del porta-monedas.

¿Y si las estranyas ordres de l' autoritat no 's cumpelen?

¡Será bonich!

L' arcalde haurá de crear un cos especial per vigilar als vigilantas.

Lo bisbe Urquinaona ja ha disparat un' altra pastoral contra la civilisació moderna.

(1) Malagueño.

A LA PORTA DEL PARADÍS.*

SAINETE.

PERSONATJES: *Sant Pere; L' Anima de la Baronesa, Un serafi (personatge mut), Un canari.*

Representa l' escena la porteria del Paradís: al fondo un mirall sense lluna, a través del qual se véu l' espay. D' en tant en tant surten a batxillerejar lo que passa a la porteria un querubí de galtes de pá de ral ó un serafi rissat y plé de vidre voladó. A la dreta la porta que dona entrada que venen de fora. A l' esquerra la que conduheix al Paradís. Un silló de guta-perxa davant de la xamaneya, y al alcans del silló lo cordó blau de una campaneta. Al altre costat una taula rodona ab tapís de *crochet*, y sobre de la taula una gabiá ab un canari, y un pot de tabaco. Clavat a la paret un prestatje plé de pipas.

Al alsarse 'l teló Sant Pere, repatalat en lo silló, está pesant figas y ronca lleugerament. Porta una jupa de color de castanya cenyida al cos ab un cinturón de cuyro. Del cinturón l' hi penja un manyoch de claus. Representa com una cinquantena d' anys, aire campetxano, jo cap bastant pelat y la barba espessa y blanquinosa.

ESCENA PRIMERA.

Se sent trucar a la porta de la dreta. Pam! pam!

SANT PERE (alsantse bruscamen). Me sembra que han trucat. (L' hi cau la pipa y se l' hi trenca.) ¡Malvinatje! Desde 'l dilluns ja es la tercera que se 'm trenca. ¡Y tant bèn quilotada qu' era! ¡Tinch una pega! (Tornan a trucar.) Anéu al diable!

UNA VEU (desde fora). ¿Es aquí 'l Paradís? Obriu si 's plau!

SANT PERE (després de recullir los trossos de la pipa). Veu de donal... Veyam! (Mira per la reixeta.) ¡Es molt caya!

UNA VEU (desde fora ab impaciencia). Obri si es servit.

SANT PERE (llansant los trossos de la pipa). Ja vá, senyoreta, ja vá. (Obra la porta de la dreta.)

ESCENA SEGONA.

SANT PERE, L' ANIMA DE LA BARONESA.

La Baronesa porta un vestit blanc, d' última moda: sombrero de viatge, abrich escossés sobre 'l bras, un sach de pell de Russia ab un pany que representa un escut, penjant de la cintura. Camina ab aplom y alguna altivés. Després de dar dos ó tres passos, mira a dreta y esquerra a través de un lente.

SANT PERE (ensumant fort). ¡Quina olor! Sembla que ha entrat una perfumeria.

LA BARONESA. Perdoni, gestich parlant ab Sant Pere?

SANT PERE. Per servirla, senyora.

LA BARONESA (mirant a tots costats). Jo creya... No se... Veyam ¿es verdaderament aquí 'l Paradís?

SANT PERE (ab amabilitat). Si, senyora: es a dir: aquí es la porteria. Lo Paradís es al costat... passant aquesta porta... Miri sino (senyalant lo mirall sense lluna). Aquí t' en un serafi que vé a batxillerejar lo que passa. (Cridant). Au, xicot, ¿vols toca 'l dos d' aquí? (Ab to natural). Ja se sab, encare no veyuen una faldillas... (Rihent.) Ja veurá: son tant jóves! Jo no diré que 'ls salons y las arpas d' or, son cosas molt bonicas; pero sempre 'l mateix, al últim vé que cansa.

LA BARONESA (apart). Aquest apóstol me sembra molt ordinari. (Dirigitse cap a la porta de l' esquerra). Obri, si es servit.

SANT PERE. Uy, uy, uy, senyora: veig que vá molt precipitada.

LA BARONESA. No m' ha dit vosté que 'l Paradís...
SANT PERE. Si, senyora, es aquí; pero al Paradís no s' hi entra com los ases al molí. Avants hem de veure si porta 'ls papers bèn despatxats ¿entén? Y comensém per lo primer: ¿qui es vosté?

LA BARONESA. Es molt just. (Apart.) Poch se pensa aquest sant ab qui t' l' honor de parlar. (Alt y ab molta prossopopeya.) La baronesa Ildelfonsa de Argelaga de la Torre-Vermella.

SANT PERE (impasible). ¿Los seus títols?
LA BARONESA (vivamente mortificada). Si? será sòrt...

(Alsant la veu y recalcant cada paraula.) La Baronesa Ildelfonsa de Argelaga de la Torre-Vermella. (Depressa y com si recités la llista.) Los Argelagas provenen del sigle IX y 'ls Torre Vermellas del sigle VII. Robert de Argelaga, 'l primer baró de la familia, vá rebre aquest títol de Lluís VII, al tornar de la segona crusada, a l' any 1147. Los Argelagas contan en la seva familia un canceller, un condestable, dos cardenals y un caballer de Malta. En quant als Torre-Vermellas, un xambellan, un gentil-home de cámara, tres bisbes y una favorita del rey Lluís XIV. Los Argelagas portan: plata-tres merlas verdas y una franja d' hermiu; los Torre-Vermellas: or y un toro blau devorant a una criatura y....

SANT PERE. ¿Y qué n' haig de fer jo de las merlas y dels toros?... ¿S' ha figurat veste que 'l Paradís es un xiquero?

LA BARONESA (apart y contrariada). Válgam Dèu, y quin sant més obtús. (Alt.) ¿No 'm demanava 'ls títols? Jo 'ls hi dono.

SANT PERE (rihent). No n' hem de fer res, filla, d' aquests títols. Per éntar al Paradís es necessari—bé déu saberho prou—haver fet en la vida al menos una bona acció. Si 'n declara alguna, la envío al registre y en paus.... Are si no 'n t' cap, ja se 'n pot tornar pèl mateix camí per hont ha vingut. En quan als toros y a las merlas y a todas las bestias més ó menos fieras, sapiga que aquí al Paradís ne fém tant cas com de lo que hi trobat avuy.

LA BARONESA (sense dir una paraula, de tant sofocada, tréu de dintre del sach de pell de Russia un plech de paper perfumat y 'l presenta al sant porter).

SANT PERE (ab certa desconfiansa). ¿Qu' es aixó?

LA BARONESA (algun tant enfadada). La llista de las mèvas obras meritorias, certificada pèl meu director espiritual, lo pare Federico... Suposo que n' haurá sentit parlar d' aquest sant varó?

SANT PERE. Lo pare Federico!... ¿Qu' es un capellá que dú camisas de batista de blondas, y un collet guardadas de perlas finas?...

LA BARONESA. Un regalo de las sevas penitentas.

SANT PERE. ¡Oydá! Si, ja n' he sentit parlar.

* Traducció a mitjas de un article de Daniel Dare, publicat en la *Vida moderna* de París.

Es una pastoral indigesta, que no sè pas si hi haurà cap ovella que vulga *pastorarla*.
Per la mèva part, l' escriure del Sr. Urquinaona 'm fá perdre 'l lègi.

Gacetilla:
«Ha sigut detingut un xaval que havia robat un parell de sabatas.»
¡Qué volen ferhi! Estava avesat á calsar espar denyas, y com que las sabatas l' hi feyan mal als péus, no vá anar prou amatent y ván pescarlo.

Al Principal, després del ball la *Tertulia*, s' ha posat la *Danza valenciana*.
Frasse de un abonat:
—Lo Sr. Brugada cada dia 'ns fá menjar de peix.
—¿De peix?
—Sí, senyor; la proba es que cada dia 'ns serveix *castanyola*.
—Home, tinga un xich de paciència, que aviat vindrá 'l ball de carn.
—¿Vol dir?
—Jo ho crech: la *Climenea*. ¡No hi ha pocas pantorrillas!

Dispensin, si aquesta senmana supleixo al revistero, parlantlos de alguns teatros, qu' ell atrafegat ab los *Hugonots* y ab la *Menter*, ha deixat olvidats.
En primer lloch, mereix menció especial lo Conde *Patrizzio de Castiglione*, qu' es un prestidigitador de punta. Jo crech que si s' ho proposa es capás d' escamotejarnos lo pas á nivell pel carrer de Aragó.
¡Y tant fi, tant atent, y tant graciós! Un verdader *gentilhomme*, com diuhen los francesos.
Váginlo á veure *Treballa al Circo Equestre*, que s' ha convertit provisionalment en teatro, ab lo seu escenari y tot.

A Novedats han ressucitat *El registro de la policia*. Lo públich no 's cansa de veure aquesta obra plena d' interés.
Lo públich cobra l' interés, y l' empresa 'l capital.

Al Espanyol s' han posat ab molt aparato 'ls *Pobos de la madre Celestina*.
També es aquest un d' aquells espectacles que per més anys que tingan no envelleixen. Lo pintor senyor *Planella*, molt acertat ab las decoracions. Los trajes y la maquinaria al pel.

Per una mala inteligencia varem parlar en lo número passat de que en la parroquia de *Betlém* s' exigian sis rals per treure una fé de pila.

No es lo rector de *Betlém* lo qui ha pujat aquest servey, sino 'l del *Carme* ó siga de las *Gerónimas*.
Ab aixó de tantas iglesias un hom' s' exposa sempre á pendre un establiment per altre.

Continúa la mania de fer banchs. Casi no hi ha cap dia que no 'n surti un de nou. Fins are 'n tenim ja al ménos una dotzena.
—Los imponents, deya un desconfiat, deuen estar previnguts que no 'ls hi succeheixi com al *Macbeth*, que quan dinava veyá la sombra de *Banco*.

Máxima de un apotecari fastiguejat del mon:
—Lo mon es una immensa pildora. Vulgas que no, hém de tragarla.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Molts diuhen *primera inversa* quan se 'ls demana una *tot*, y á un *dos inversa* posantla la perden en algun joch.
Ves si uns *totals á la inversa* (en castellá) eixos no son ¡Cá! Ni un *tot de cervell* tenen ni poden tení 'l cap dos.
GIOVANNI J. JEANJEAN.

II.
Es lletra la *primera*, un astre la *segona*, lo *tot* una llegum petita y sustanciosa.
J. IRNAS.

SINONIMIA.

Vaig comprar una *total* de cerillas á una vella qu' era molt *tot* y formal, y 'm vá dir que per *Nadal* l' hi tocá la *tot* á n' ella.
UN TAPÉ Y F. DE T.

QUADRAT NUMÉRICH.

Sustituir aquests punts ab números que llegits vertical y horisonalment dongan la suma de 18.
PAU DELS CAPRITXOS.

TRENCA-CAPS.

Sereno.
Formar ab aquestas lletres lo nom de un home polítich que fá poch temps vá morir.
NEN DE PRADES.

CONVERSA.

—¿Qué fás á l' estació á aquest' hora?
—Mon germá arriba.
—¿Tens un germá? No 'l conech. ¿Y com se diu?
—Búsca'u: entre tú y jo ho havém dit.

TERS DE PARAULAS.

Primera ratlla vertical y horisonal: Un animal. Segona Un altre animal. Tercera: Una prenda de senyora.
XINO BREC.

GEROGLÍFICH.

PERS

A
K R
MARIETA

IGNASI GATUELLAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª—*Mar-ti-ri*.
- IDEM 2.ª—*Ti-a-na*.
- ACENTÍGRAFO.—*Pare-Paré*.
- MUDANSA.—*Pou-Piu-Pau-Peu*.
- TRENCA-CAPS.—*Paula*.
- CONVERSA.—*Mató*.
- QUADRAT DE PARAULAS.—*R I T A*
I M A N
T A N A
A N A S
- GEROGLÍFICH.—*Passan uns cassos com uns cabassos*.

Barcelona. Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

LA BARONESA. N' estava segura.
SANT PERE. Y pot ser un xiquet massa y tot.
LA BARONESA. Es molt estimat.
SANT PERE. Més valdria que no ho fos tant. Pero en fi: quan l' hi arribi l' hora ja passarém comptes. Deya que aquest paper...
LA BARONESA. Conté todas las mèvas bonas obras: entèrise'n.
SANT PERE. No, no, llegeixi vosté mateixa... No sè hont m' hi deixat las ulleras... y ademés jo no sè llegir més que la lletra impresa.
LA BARONESA (*desplega 'l paper y resulta molt llarch*).
SANT PERE. ¡Alsa, amigo! És més llarch que la *quafesma*. (*S' asséu al silló*). Ja escolto... Pero l' hi haig de advertir una cosa... res de farsas. (*Senyalant la gabiola*). ¿Véu aquell canari? Si tracta d' enganyarme farà: piu! Ab aixó ja está previnguda.
LA BARONESA (*apart*). ¡Si 's figurará que soch una nena! (*Llegint*). «Durant la mèva permanencia en aquesta vall de llágrimas hi oit dos mil quatre centas cinquanta missas.»
SANT PERE (*interrompent*). Dos mil quatre centas... ¿quina edat té vosté?
LA BARONESA (*apart*). Ay senyor! nos queixém dels porters de la terra...
SANT PERE (*insistent*). ¿Quina edat?
LA BARONESA. Trenta dos anys.
LO CANARI DE LA GABIA. ¡Piu!
SANT PERE (*rihent*). Ja l' havia avisada, senyora...
LA BARONESA (*roja de ira*). Bè... ja veurá... Volia dir trenta sis...
LO CANARI. ¡Piu! ¡Piu!...
LA BARONESA (*furiosa*). ¡Quin aucell més cremador! (*A Sant Pere que s' está partintse de riure*). Trenta nou anys, onze mesos y trenta dias.
SANT PERE (*ab amabilitat*). Donchs diga quaranta anys. Aixó aquí no té cap importancia... A fé d' apóstol... Y ademés vosté está molt bèn conservada. Continuí.
LA BARONESA (*llegint*). «Hi oit 2,450 missas.»
SANT PERE. Ja ho havia dit.
LA BARONESA. «D' ellas, mil en capellas, en las quals

s' hi guanyava indulgencia. *Item*. Hi fet 394 novenas d' ellas 300 á la *Verge Santissima*, 83 á diversos sants, 8 á *Sant Joseph*, y una á *Santa Ana*, ma patrona. *Item*. Hi cremat 9,735 ciris. *Item*. Hi pujat de genollons la escala del *Vaticá*. *Item*. Hi visitat la *Santa Cova*, *Nosstra Senyora de la Saleta*, *Lourdes*, *Santa Radegunda de Poitiers*...»
SANT PERE. Senyora... senyora... Si continúa 'm llegirá la guia del pelegrí. ¿Que 'n té per molt?
LA BARONESA. Quinze ó setze ratllas.
SANT PERE. Vaja, ja n' hi faig franch. Vamos á veure. ¿Total qué? Oracions mastegadas sense compendre 'l sentit, candelas encesas per alguns recons, passeigs á peu ó en cotxe... Vaja, en tot lo que m' ha dit no hi ha la sombra de una bona acció. Tot aixó no aprofita més que als cerés y als fondistas.
LA BARONESA (*contrariada*). No obstant...
SANT PERE. No hi ha no obstant que valga. ¿No té res més?
LA BARONESA (*ab altívés*). Sí, senyor; hi ha encare 'l capitol de las limosnas.
SANT PERE (*tornantse á seure*). Veyam.
LA BARONESA (*apart*). Veig qu' está per lo positiu. (*Alt*). Escolti. (*Apart*). Vaig á deslumbrarlo. (*Ab énfasis*). Pèl diner de *Sant Pere*, 100,000 franchs.
SANT PERE (*molt tranquil*). Vaja dihent.
LA BARONESA. Per la restauració de la capella de la *Santa Sanch* 30,000 franchs.
SANT PERE (*molt tranquil*). Vaja dihent. ¿Qué més?
LA BARONESA. Per la construcció de un convent d' *hermanas adoratrices* 25,000 franchs.
SANT PERE. ¿Y qué més?
LA BARONESA. Per la conversió dels noys xinos, 20,000 franchs.
SANT PERE (*ab impaciencia*). ¿Qué més? ¿Qué més?
LA BARONESA. Al párroco de *Santa Clotilde* pèls pobres católics...
SANT PERE (*ab tò brusco*). ¿Y are? ¿Y perquè als católics?
LA BARONESA (*estupefacta*). Me sembra, *Senyor Sant Pere*, salvo 'l parer de vosté, que aixó s' explica per si mateix.

SANT PERE. Llavors, ab lo que diu, á un infelís que siga juhé, ó turch, ó simplement protestant, y qu' estiga malalt ó morintse de miseria, no hi ha que socorre'li...
LA BARONESA (*apart*). ¡Quin carácter! (*Alt*). Jo no he dit semblant cosa, *Senyor Sant Pere*. Pero 'm sembra que per ser grat al *Senyor*, los donatius de las ánimas piadosas no deuen extraviarse anant á parar á mans dels seus enemichs...
SANT PERE. Per ser grat al *Senyor*, hermosa dama, no s' han de mirar aquests perfils, sino donar senzillament á qui ho necessita... Pero acabém la revisió de aquest llibre de comptes. Potser al cap de vall hi trobarém alguna cosa que 'ns servirá. ¿Qu' estavam dihent? ¡Ah, ja recordo! Al pobres católics...
LA BARONESA. Mil franchs.
SANT PERE. ¿Y qué més?
LA BARONESA. Per la compra de un pálio y altres ornamentals pontificis, 10,000 franchs.
SANT PERE. ¿Y res més?
LA BARONESA (*apart*). ¡Quin sant més insaciable! Deuria voler que m' hagués arruinat. Calculi, *Senyor Sant*, que aquestas cantitats fan bèn prop de un milló de rals.
SANT PERE. ¡Vaya un mérit, tenint déu vegadas aquesta suma! Hi ha home que donará dos quartos no més, los únichs que tè, y farà una limosna més rica que vosté ab los seus milers de franchs! ¿Y després á qui ha favorit al cap de vall? A una porció de gent que no 'ls necessitavan. Edificar capellas, rescatar ánimas de noys xinos, ó atormentar á la pobre gent que viuhén á la séva manera en lo *Sahara* ó en qualsevol altre lloch... ¡Vaya unas bonas accions! En tot lo que m' acaba de contar, no hi veig ni una pena aliviada, ni un miserable arrancat al vici, ni un desesperat entregat de nou á la vida. Ho sento per vosté, senyora; pero lo qu' es aquesta llista, no l' hi obrirá pas las portas del *Paradis*.
LA BARONESA (*apart*). ¡Si será un heretje aquest sant porter! Pero cá: tal vegada aixó es una proba. (*Alt*) Encare no ho he dit tot, venerable Sant.
(Continuará).

Donant creus del *mérit militar* als bisbes, haurán de fer *mérits* per poder lluhirlas. Jo proposo que fassin aixís las revistas pastorals.

Un servidor de vosté soch fusté; y com que are tothom fá *banchs*, resulta que el treball vá molt per terra... á veure si 'm podrian rebaixar la contribució.

Sr. Alcalde no s' arronsi!

Ja ho véu D. Ignaci, quan los electors nos prenen un arrós, venen los accionistas y 'ns encouhen un altre.